

SAMMANFATTANDE BEDÖMNING ST-SPUR-inspektion

Inspektionsdatum: 29/2 -2/3 2016

Länskliniken Ögonsjukvården Västernorrland
Sjukhus

Sundsvall, Härnösand, Sollefteå och Örnsköldsvik
Ort

Eva Gottvall och Susann Andersson
Inspektörer

Gradering

- A Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetskriterier är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer.
- D Flera allvarliga brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd.

STRUKTUR

A Verksamheten

Ögonsjukvården inom landstinget i Västernorrland är organiserad som länsklirik, innefattande ögonmottagningarna i: Sundsvall, Härnösand, Sollefteå och Örnsköldsvik. Kliniken leds av en verksamhetschef med stöd av medicinskt ledningsansvarig läkare samt enhetschefer på de fyra mottagningarna.

Upptagningsområdet är drygt ca 240 000 invånare.

Länskliniken har ansvar för ögonsjukvård i upptagningsområdet. En del av ögonsjukvården är upphandlad. Det mesta av vården sköts polikliniskt men det finns tillgång till slutenvårdsplatser om behov uppstår. Delar av verksamheten, främst bakre segment kirurgi och korneal kirurgi remitteras i första hand till Norrlands Universitetssjukhus i Umeå (NUS). Kliniken har 24 timmars jour för patienter med akut ögonåkomma.

Verksamheten, med sidutbildning inräknad, är tillräckligt allsidig avseende patientsammansättning och sjukdomspanorama för att målbeskrivningens krav skall kunna uppfyllas. Det finns skriftliga riktlinjer från verksamheten om hur specialistutbildningen skall genomföras och utvärderas.

- A Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning
- B Uppfyller SOSFS
- C Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas
- D Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs

Ögon Västernorrland

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Fyra av fem nuvarande handledare har specialistkompetens i oftalmologi. Alla handledare har genomgått handledarutbildning. Specialistkompetent studierektor finns som har genomgått handledarutbildning. Hon har en skriftlig uppdragsbeskrivning, arbetstid avsatt, samt ett lönetillägg för sitt uppdrag. Det finns många vakanser inom läkarbemanningen, men det finns möjlighet att i Sundsvall ge ST-läkarna adekvat handledning och instruktion i det kliniska arbetet dels av anställda specialister men även av tillresta stafettdoktorer. Vakansläget är mest uttalat i Sollefteå och Örnsköldsvik som för närvarande har en deltidsarbetande ordinarie specialist på respektive mottagning. Det försvårar möjligheten att motsvara behovet av nödvändiga handledar- och instruktörsinsatser. Det råder även vakanser inom sköterskeleden och rekrytering samt planerad ögonsköterskeutbildning pågår. Generella instruktioner för hur handledningen skall gå till finns inskrivna i ST-läkarens kontrakt. Det förekommer inga planerade handledarträffar. Disputerad vetenskaplig handledare finns ej inom kliniken men finns på Sundsvalls sjukhus, FOU- enheten.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☐
B	Uppfyller SOSFS	☒
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☐
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

C Lokaler och utrustning

De inspekterade mottagningarna, Sundsvall och Sollefteå (som för närvarande har ST-utbildning) har ändamålsenliga och välutrustade lokaler. ST-läkarna har tillgång till ostörd arbetsplats med egen dator. Det finns tillgång till adekvat bibliotekstjänst och aktuella tidskrifter.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☒
B	Uppfyller SOSFS	☐
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☐
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggning

Alla ST läkare har ST kontrakt.

Det finns en generell plan för ST utbildningens innehåll. Den generella planen för utbildningen är upplagd efter målbeskrivningen för specialiteten. Kliniken tillhandahåller individuellt anpassat introduktions program för nya ST- läkare. Däremot saknas individuell utbildningsplan för ST-läkarna och för vikarierande underläkare. Det finns dock ett individuellt schema för ST. Där framgår vilken placering som står näst i tur. Detta schema revideras en gång årligen tillsammans med studierektorn. Alla ST- läkare erbjuds sidoutbildning inom det/de områden som saknas på kliniken samt ges möjlighet till fördjupning inom specifika intresseområden.

Jourtjänstgöring upptar en adekvat del av den totala tjänstgöringen.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☐
B	Uppfyller SOSFS	☐
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☒
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

E Handledning och uppföljning

Alla ST-läkare och vikarierande underläkare har en handledare. Uppnådd kompetens, förvärvade kunskaper och färdigheter i enlighet med målbeskrivningen dokumenteras. Handledarsamtal dokumenteras något bristfälligt av ST- läkarna. Specialistkollegium genomförs en gång årligen. Återkopplingen från detta ska ske via handledare till ST-läkare, men sker inte fullt ut. Schemalagd handledning genomförs två timmar varannan vecka. Verksamhetschefen har regelbundna medarbetarsamtal med alla läkare.

I det dagliga kliniska arbetet har ST-läkaren tillgång till bakjour/frågedoktor. ST-läkarna upplever utbildningsklimatet som relativt gott, med ”högt i tak”. Det finns brister i uppföljningen av sidoutbildningarna innehåll och genomförande.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☐
B	Uppfyller SOSFS	☒
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☐
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

F Teoretisk utbildning

ST- läkarna går samtliga SK kurser som erbjuds i specialiteten och deltar även i regionens utbildningsdagar. De turas om att delta i de nationella ST utbildningsdagar som arrangeras av Sveriges Ögonläkarförening. ST-läkarna är också ofta aktiva i planering och genomförandet av klinikens interna utbildning. Dessutom finns en regelbundet återkommande ST undervisning på kliniken.

Landstingsgemensamma kurser i ledarskap, kommunikation och vetenskap ingår i och löper som en strimma under utbildningen.

Samtliga ST- läkare har i schemat planerad tid för självstudier med 2 tim/vecka.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☒
B	Uppfyller SOSFS	☐
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☐
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

G Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Alla ST- läkarna deltar i en landstingsgemensam kurs, via FOU enheten, för att uppnå medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt enligt målbeskrivningen. Inom ramen för kursen genomförs, bedöms och redovisas deras vetenskapliga arbete. Dessa arbeten har i viss utsträckning redovisats vid vetenskapligt möte. Om ST- läkaren så önskar finns det möjlighet till fortsatt forskning. Granskning av vetenskapliga artiklar sker inom ramen för klinikens interna utbildningar. Det har inte publicerats något självständigt forskningsprojekt utgåendes från kliniken under de senaste två åren.

Alla ST- läkare gör och dokumenterar ett kvalitetsarbete på kliniken.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☐
B	Uppfyller SOSFS	☒
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☐
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

Det finns en landstinggemensam kurs i ledarskap och kommunikation som löper över ett år. I kursen ingår uppgifter som skall genomföras av ST-läkaren, granskas, och resultatet återkopplas till ST-läkaren. I det dagliga arbetet förekommer viss återkoppling av ST-läkarens kommunikativa kompetens. ST-läkaren har själv uppdrag som handledare för AT-läkare, läkarkandidater och ST-läkare i allmänmedicin.

A	Uppfyller SOSFS och SPUR:s kriterier för god utbildning	☐
B	Uppfyller SOSFS	☒
C	Uppfyller SOSFS med vissa brister – åtgärder rekommenderas	☐
D	Uppfyller ej SOSFS – åtgärder krävs	☐

Styrkor

- Engagerade handledare och studierektor bidrar till hög ambitionsnivå och gott utbildningsklimat.
- Alla ST-doktorer har schemalagd tid för handledning.
- Vid årligt specialistkollegium utvärderas ST-läkarens kunskaper, utveckling och kompetens. Kliniken har adekvat teknisk utrustning i ändamålsenliga nyrenoverade lokaler.
- God kollegial stämning råder.
- Administrativ tid och tid för självstudier finns avsatt i schemat.
- Goda möjligheter till sidoutbildning erbjuds.
- Det finns alltid en schemalagd bakjour som ST-läkarna kan rådfråga.

Svagheter

- Sjukvårdsuppdraget som kliniken ålagts är omfattande och kan inte klaras av med nuvarande bemanning, och riskerar därmed att påverka utbildning då fokus kan komma att ligga på produktionen. ST-läkarnas utbildning riskerar därmed att komma i andra hand.
- Individuella utbildningsprogram saknas.
- Planerade schemalagda handledarträffar saknas
- Separat skriftlig handledningsinstruktion saknas men finns i en något kortfattad version i ST-kontraktet
- ST-läkarna dokumenterar handledarsamtal otillräckligt
- Innehållet och utfallet av ST-läkarens sidoutbildning är otillräcklig.
- Konstruktiv kritik och återkoppling av ST-läkarens utveckling sker alltför sällan.

Förbättringspotential

- Prioritera utbildning för att säkra god tillgång på specialister i framtiden.
- Upprätta individuella utbildningsplaner.
- Informella samtal sker mellan handledarna angående ST-läkarnas utbildning, men handledarträffar bör schemaläggas och genomföras en gång per termin.
- Det bör finnas skriftliga rutiner om hur handledningen av ST-läkare skall gå till.
- ST-läkaren bör fortlöpande datera och dokumenterar sina handledarsamtal.
- Upprätta rutiner för uppföljning av ST-läkarens tjänstgöring vid sidoutbildning
- Frekventare användning av etablerade uppföljningsinstrument exempelvis medsittning , muntlig eller skriftlig kunskapskontroll.